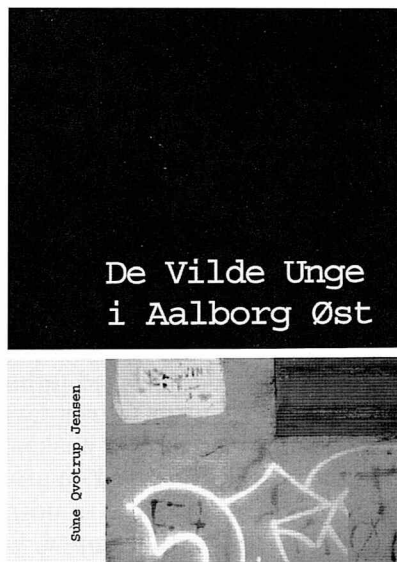

Vilde unges vildhed

Af Flemming Røgilds

Sune Qvotrup Jensen
 DE VILDE UNGE I AALBORG ØST
 Aalborg Universitetsforlag, 2002
 125 sider.

Jeg har lige læst Sune Qvotrup Jensens bog "De vilde unge i Aalborg Øst". Qvotrup Jensen er forskningsassistent ved Institut for Sociale Forhold og Organisation på Ålborg Universitet, hvor han under vejledning af den nyligt afdøde Tore Jacob Hegland og Birte Bech-Jørgensen har skrevet speciale om den etnisk blandede gruppe af vilde unge, som han stiftede bekendtskab med, da han i 1999 flyttede til denne del af Ålborg. "De vilde unge i Aalborg Øst" er altså et omarbejdet speciale, og lad mig med det samme sige, at det er der kommet en spændende bog ud af, idet Qvotrup Jensen skildrer, hvorledes disse vilde unge både forarbejder og fortolker verden, samtidig med at han sætter dette fænomenologiske udgangspunkt i relation til en række strukturelle forhold for sidenhen at argumentere for, hvorledes det er i skæringspunktet mellem etnicitet, kultur og subkultur, at man skal finde den teoretiske indgang til en forståelse af, at disse unges særlige kultur ikke er en, de blindt har overtaget fra deres forældre, men derimod er en subkultur, som de selv skaber ved at blande elementer fra forskellige livsområder. Det er de unges evne til selv at skabe noget kulturelt nyt frem for at reproducere ophavskulturen, forfatteren med sin subkulturelle tilgang lægger vægt på, samtidig med at han med denne tilgang både vender sig imod stigmatiserende betegnelser som andengenerationsindvandrere og politisk korrekte betegnelser som etniske minoritetsunge for denne

særlige gruppe af unge. Man får endda den fornemmelse, at han har ladet sig inspirere af de unges evne til at optræde som bricolører, når han i den velargumenterede gennemgang for valget af det galleri af forskere, han har ladet sig inspirere af i sit forsøg på at skabe grundlaget for en strukturel fænomenologi, trækker på sådanne klassikere som Bourdieu, Durkheim, Schutz og Weber for så kort at referere til den tidlige Birminghamskoles subkulturstudier, førend den resterende gennemgang af materialet hægtes op på mere nutidige forskere som Bech-Jørgensen, Mørck, Prieur, Røgilds, Sernhede, Stolcke, Tonboe og Ålund. Det er der som sagt kommet en spændende bog ud af, hvis værdi ikke bliver mindre af, at forfatteren faktisk har hængt ud med og mødt de unge i de lokale ungdomsklubber, således at den sidste og væsentligste del af bogen består af hans feltnotater og teoretiske refleksioner over møderne med de unge.

De vilde unge kommer alle fra mere eller mindre marginaliserede familier, men er desuden i besiddelse af en række fællestræk, der karakteriserer forskellige sider af deres adfærd. De har for det første en bestemt interaktionsform med bestemte former for sprog og sprogspil, for det andet et konfliktfyldt forhold til spillereglerne i institutionerne, for det tredje en småkriminell adfærd der er præget af jagten på smarte fiduser, for det fjerde et stilmæssigt fællesskab i form af en fælles preference for hiphopstilen, for det femte en sådan håndtering af tid og rum, at den gør dem til mestre i at strejfe rundt i området for på den måde at tjekke, hvor der er noget på færde, og for det sjette en ekspressiv maskulinitet, der forlener deres særlige form for subkultur med en kropslig kulturel kapital. Det er disse seks træk, der tilsammen former de vilde unges kollektive subkultur på en sådan måde, at den både bliver en reaktion på og en bearbejdning af deres generelle livsvilkår.

De unge har en særlig måde at interagere med hinanden på, der er karakteriseret ved et hav af komplicerede sprogspil, hvor modstanderne hele tiden bliver udfordret gennem forskellige former for pseudokrænkelser eller skinprovokationer. Men, bemærker Qvotrup Jensen, det er ikke alene i deres indbyrdes kommunikation, de unge benytter sig af dette både drilske, rå og sofistikerede sprogspil, men også når de forhandler med de pædagoger, de overhovedet taler med, om hvilke beretninger der skal have lov til at overleve som de sande beretninger om deres gøren og

laden i ugens løb. Sådan er det bare. Mere bemærkelsesværdigt er det dog, at de unge taler en form for perkerdansk, hvor de dels mikser flere forskellige sprog og dels pendler mellem disse på en sådan måde, at enkelte ikke-danske udtryk glider ind i ellers danske sætninger. Qvotrup Jensen er dog ikke så forbavset over ansatserne til dette blandingsprog blandt de unge som over de måder, hvorpå de unge bruger sådanne nedsættende udtryk som nigger, perker og sorte svin, når de tiltaler hinanden. Den eneste parallel til denne omvendning af dominansforholdene, han umiddelbart kan komme i tanke om, er det ghetto-sprog, de sorte amerikanere benytter sig af, når de tiltaler hinanden, og det får ham til at konkludere, at de unges til tider provokerende sprogspil og den dermed forbundne form for etnisk bricolage er udtryk for en symbolsk modstand mod de, der ønsker at stemple og stigmatisere unge med en etnisk minoritetsbaggrund, ligesom det er udtryk for et internt dominansforhold i gruppen, fordi man i visse situationer kan bruge sådanne nedsættende betegnelser som nigger og perker over for de, der er lavere placeret i gruppens interne hierarki, og samtidig er udtryk for en mere generel respektløshed over for systemets repræsentanter. Det bliver således denne form for etnisk bricolage og den dermed forbundne omvendning af dominansforholdene, der går igen i de øvrige karakteristika ved gruppen. Det gælder også for de unges konfliktfyldte forhold til de mere institutionelle spilleregler i de skoler og de ungdomsklubber, de pendler imellem, og deres temmeligt afslappede forhold til den private ejendomsret. Smårapserier, indbrud, hærværk og småkriminalitet hører til dagens orden, siger Qvotrup Jensen, samtidig med at han reflekterer over, hvorvidt man kan parallellisere dette fænomen til den form for økonomisk selvorganisering, der er en del af lokalkulturen i Aalborg Øst, for sidenhen at forkaste tanken, da der, uanset hvor meget de accepterer småfiduser og skatteunddragelser, ikke er nogen af de voksne i lokalområdet, der ser med blide øjne på krænkelserne af den private ejendomsret. Et fjerde træk, Qvotrup Jensen finder interessant ved denne gruppe af vilde unge, er det æstetiske stilfællesskab, de i hvert fald for drengenes vedkommende udvikler omkring hiphopkulturen. Den udgør en væsentlig del af deres habi-

tus, siger han, selv om han ikke nævner navne på de ikoner inden for denne, de har som deres preference. Han nøjes med at sætte den i relation til den globale ungdomskultur, der bruger hiphopkulturen som et flydende tegn på de eksklusionsprocesser, de i lighed med en række andre unge føler sig som ofre for, samtidig med at denne ungdomskultur har en sådan rummelighed, at den er i stand til at reinkarnere de unges rastløshed, når de strejfer omkring i lokalområdet og både skaber en helt ny rytme og en række nye ruter i denne del af Aalborg. På denne måde udvikler de vilde unge en særlig subkultur, der er i besiddelse af en ekspressiv maskulinitet, siger Qvotrup Jensen, samtidig med at han understreger, at det netop er i denne form for ekspressiv maskulinitet, de vilde unge har deres særlige form for kulturel kapital med alt, hvad det indebærer på godt og ondt.

Qvotrup Jensen parallelliserer i det følgende dette syn på kroppens positionering i det sociale rum til den position, den ufaglærte lønarbejder indtager, når han betragter sådanne fænomener som styrke, udholdenhed og modet til at stille op som adgangsbillet til social anerkendelse inden for en gruppe i de tilfælde, hvor man ikke er i besiddelse af andre former for anerkendt økonomisk eller kulturel kapital. Det er blandt andet det, der er på spil hos sådanne ungdomsgrupperinger som grønjakker, rockere og skinheads, siger han. De subkulturelle anerkendelseskriterier som maskulin styrke, mod og ære indlejres således i en modkultur, hvor de omformes i en ekspressiv retning, der for udenforstående kan opfattes som aggressiv. Pointen er imidlertid, at den ekspressive maskulinitet er med til at integrere de unge i en subkultur på kant med et samfund, som de ikke oplever vil kendes ved dem. Den arbejderklasserelaterede maskulinitet kombineres ifølge Qvotrup Jensen med "gangsta" hiphoppens machoattitude og de unges fortolkning af forældregenerationens æresbegreber på en så radikaliseret måde, at det berettiger betegnelsen vilde unge og betegnelsen vilde piger for de relativt få piger, der spiller drengenes spil, når de søger ind i denne modkultur. At disse piger er i stand til at inkorporere dette spil i deres habitus, og ikke holder sig tilbage, når der skal deles øretæver

ud, er måske en af grundene til, at de vilde unge drenge i modsætning til, hvad de alt for kønnede kønsforskere forestiller sig, ikke betragtes som sexistiske i analysen af, hvorledes virkeligheden kan se ud i denne del af Danmark.

Det har været et fint møde med en yngre forsker, der både dokumenterer evne til at reflektere over sine data og til at kaste sig ud i det uvisse og hænge ud blandt unge, der har helt andre livsstrategier end de, han selv er opdraget med. Det skærper ens sans for forskellighedens vilkår i et land som Danmark og for det behov for anerkendelse, respekt og retfærdighed, der på forskellig vis møder systemets repræsentanter, når de enten administrerer eller forsker i denne virkelighed. Qvotrup Jensens subkulturelle tilgang til de vilde unge har samtidig fået mig til at tænke på, hvorledes den successive række af subkulturer inden for arbejderklassen har skabt en magisk løsning på de skjulte og uløste konflikter inden for ophavskulturen uden nødvendigvis at have overskredet årsagerne til disse konflikter.

Ikke underligt at jeg gennem læsningen af denne lille bog er kommet til at tænke på Phil Cohens "Subkulturelle konflikter i arbejderklassebydelen" fra 1972 og Dick Hebdiges "Subkultur og stil" fra 1976.

På hvilken måde udgør subkulturerne en generationsspecifik og dermed symbolsk modstand imod forældrenes ophavskultur? Hvorledes bidrager den successive række af subkulturer inden for arbejderklassen til at skabe en magisk løsning på de skjulte og uløste konflikter inden for ophavskulturen, men er der tale om lukkede systemer, der kun omskriver ophavskulturens modsætninger på et mikrosocialt niveau? Hvis det er tilfældet, er det så korrekt, at det kun er arbejderklassen, der kan producere disse subkulturer? Hvis ja, hvilken rolle spiller territorialiteten for subkulturernes opbygning og afgrænsning, når de forskellige subkulturer tildeler et givent territorium en bestemt subkulturel værdi, samtidig med at de forlener dette territorium med et nærmest magisk ejendomsforhold? Og hvilken forskel er der på de subkulturer, der stammer fra den traditionelle hvide arbejderklasse, og de, der stammer fra de etniske minoritetsgrupper?